Velkomin til Norrænu ráðherranefndarinnar

– starfsemi og starfshættir

Norræna
ráðherranefndin

Velkomin til Norrænu ráðherranefndarinnar – starfsemi og starfshættir

ANP 2018:792

ISBN 978-92-893-5712-8 (PRINT)

ISBN 978-92-893-5713-5 (PDF)

ISBN 978-92-893-5714-2 (EPUB)

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2018-792>

© Norræna ráðherranefndin 2018

Umbrot: Louise Jeppesen

Prentun: Rosendahls

Printed in Denmark

Norrænt samstarf

Norræna samstarfið er eitt umfangsmesta svæðissamstarf í heimi. Að samstarfinu koma Danmörk, Finnland, Ísland, Noregur og Svíþjóð auk Álandseyja, Færeyja og Grænlands.

Norræna samstarfið er pólitískt, efnahagslegt og menningarlegt og lætur muna um sig í evrópsku og alþjóðlegu samstarfi. Löndin stuðla sameiginlega að öflugum Norðurlöndum í öflugri Evrópu.

Með norrænu samstarfi er hagsmuna svæðisins gætt og norræn gildi eflað í hnattrænu samhengi. Sameiginleg gildi landanna styrkja stöðu Norðurlanda og skipa þeim meðal þeirra svæða í heiminum þar sem nýsköpun og samkeppnishæfni er mest.

Norræna ráðherranefndin

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

www.norden.org

Hlaða niður og panta norræn rit: www.norden.org/nordpub.

Velkomin til Norrænu ráðherranefndarinnar

– starfsemi og starfshættir

Norræna
ráðherranefndin

Efnisyfirlit

Velkomin til Norrænu ráðherranefndarinnar	7
Inngangur	11
Sögulegur bakgrunnur	11
Norðurlönd – samþættasta svæði í heimi	13
Saman erum við öflugri	15
Norrænt notagildi	19
Skipulag og uppbygging	21
Forsætisráðherrarnir	21
Ráðherranefndirnar	21
Formennskan	24
Álandseyjar, Færeyjar og Grænland	25
Embættismannanefndirnar	25
Hlutverk framkvæmdastjórans og frumkvæðisráðgjafarinnar	26
Skrifstofan	26
Norrænar stofnanir og samstarfsstofnanir	29
Alþjóðastarf Norrænu ráðherranefndarinnar	31

Starfsemin	35
Fjárhagsáætlunarferlið	35
Dæmi um fjárhagsáætlun – Fjárhagsáætlun 2018	37
Samstarf formennskulandsins og skrifstofunnar	38
Þverfaglegt samstarf	38
Tungumálastefna Norrænu ráðherranefndarinnar	39
 Norðurlandaráð	 41
Um Norðurlandaráð	41
Mál sem varða Norðurlandaráð	42
Verðlaun Norðurlandaráðs	45
 Nytsamleg gögn og skammstafanir	 46
Skjöl og kerfi sem gott er að vita um	46
Skammstafanir	47

MYND: NORDEN.ORG, MAGNUS FRÖDEBERG

Aðildarlönd Norrænu ráðherranefndarinnar eru Danmörk, Finnland, Ísland, Noregur og Svíþjóð. Álandseyjar, Færeyjar og Grænland taka einnig þátt.

Velkomin til Norrænu ráðherranefndarinnar

Samstarf Norðurlanda er á margan hátt einstakt. Eru varla til sambærileg dæmi í heiminum um ríki sem hafa með sér svo náið samstarf.

Norrænt samstarf var tekið upp í skugga seinni heimsstyrjaldar. Þá var ljóst að þjóðernisstefnan var komin í þrot. Í henni fólst geigvænleg hætta, ekki aðeins fyrir mannlega reisn og menningu heldur framtíð alls mannkyns. Með árunum fór samstarf Norðurlandanna stöðugt vaxandi og er nú víðtækara en nokkru sinni fyrr. Þróun mála bendir til að framvegis verði enn meiri þörf á aukinni norrænni samvinnu. Eftirspurn eftir Norðurlöndum og norrænum lausnum hefur líklega aldrei verið meiri. Grundvöllurinn er góður. Norðurlönd búa yfir firnamiklum auðlindum á margvíslegum sviðum. Staða þeirra í umheiminum er sterk. Norrænu löndin skipa sér í fremstu röð samkvæmt ótal alþjóðlegum mælikvörðum og tækifæri til frekari þróunar eru ótalmörg og margflókin.

Á tímum efnahagslegs ójafnaðar í heiminum þar sem hagkerfi standa völtum fótum og alþjóðasamfélagið er undir álagi hefur norrænt samstarf öðlast sífellt meira gildi. Lönd heimsins standa frammi fyrir knýjandi þörf á því að þróa stjórnkerfi sín þannig að komið verði í veg fyrir að sumir

lendi utanveltu og stuðlað verði jafnframt að félagslegum jöfnuði, samkeppnishæfni, sjálfbærum vexti og lýðræði. Í því efni getur norræna líkanið veitt innblástur á báða vegu. Margir hafa áhuga á reynslu okkar og aðferðum.

Norrænt samstarf felur í sér einstakt tækifæri, bæði til að rjúfa tálma og einangrun en einnig til að víkka sjón-deildarhringinn, láta hrífast með en hrökkva ekki sjálfkrafa í vörn beri fyrir augu mismun sem er þrátt fyrir allt að sjá í norrænu löndunum. Norræna ráðherranefndin er alþjóðastofnun í hjarta Norðurlanda og sögu þeirra. Sameiginleg saga okkar tekur til margra þátta sem tengjast tungu, menningu og stjórnmálum, atvinnulífi og verslun og almennt séð allra þeirra gagnkvæmu áhrifa og tengsla sem mótað hafa Norðurlönd samtímans. Við hjá Norrænu ráðherranefndinni viljum að hvort tveggja samhljómurinn og andstæðurnar örvi okkur til dádá.

Þess vegna höfum við á undanfórnum fimm árum unnið ötullega að umbótum á Norrænu ráðherranefndinni. Við stefnum nefnilega áfram að því á 21. öld að vinna gagn ríkisstjórnun norrænu landanna, atvinnulífi og íbúum. Við hyggjumst leggja okkur fram um að gera að veruleika framtíðarsýn forsætisráðherranna um Norðurlönd sem samþættasta svæði heims.

Með umbótaverkefninu Ný Norðurlönd hefur tekist að nýta tækifærin til breytinga sem einkennt hafa norræna samvinnu á seinni árum og að skapa Norðurlöndum varanlegan og áþreifanlegan ávinning. Við höfum þróað samstarfið í fagráðherranefndunum á grunni stefnumótandi úttekta. Við höfum tekið ný framfaraskref í samstarfinu við Norðurlandaráð. Við höfum mótað norrænt samstarf um alþjóðamál sem lýsir sér í sameiginlegri afstöðu til málefna á vettvangi ESB og á alþjóðavísu og í sameiginlegu kynningarstarfi og forsætisráðherraverkefninu *Norrænar lausnir á hnattrænum viðfangsefnum*.

Umtalsverður árangur hefur náðst á grundvelli umbóta-
starfsins og einnig á næstu árum munu þær umbætur sem lagður hefur verið grunnur að hafa í för með sér verulegan árangur fyrir norrænt samstarf. Norræn viðfangsefni hafa aldrei verið eins spennandi og nú.

Dagfinn Høybråten

framkvæmdastjóri

Norrænu ráðherranefndinni

Þessum bæklingi er ætlað að kynna í stuttu máli það starf sem unnið er hjá Norrænu ráðherranefndinni. Textarnir eru viljandi hafðir mjög stuttir og veita aðeins nauðsynlegustu upplýsingar.

Inngangur

Saga norrænu landanna fléttast náið saman. Í næstum þúsund ár hafa löndin ýmist starfað saman, barist í stríði eða myndað með sér sambandsríki. Síðastliðin 200 ár hefur þó sambúðin verið friðsamleg.

Sögulegur bakgrunnur

Samstarf Norðurlanda er elsta samstarf í heimi af sínu tagi. Fyrstu skrefin í átt að þeirri formlegu pólitísku samvinnu sem nú er við lýði voru tekin eftir seinni heimsstyrjöldina og árið 1952 var Norðurlandaráð stofnað. Norræna ráðherranefndin var sett á fót árið 1971 til að formfesta samstarf ríkisstjórnanna á Norðurlöndum. Samvinna Norðurlanda er í eðli sínu hefðbundið milliríkjasamstarf, svo sem Sameinuðu þjóðanna, og einkennist af því viðmiði að ákvarðanir þurfi að taka samhljóða á næstum öllum stigum samstarfsins. Þessi grundvallarregla um samþykki felur í sér að Norræna ráðherranefndin fæst við það sem aðildarríkin fimm eru sammála um.

Margir eiga erfitt með að greina á milli Norðurlandaráðs og Norrænu ráðherranefndarinnar. Þessar stofnanir eiga reyndar í nánú samstarfi. Þær eru til húsa á sama stað í Kaupmannahöfn en eru þó tvær mismunandi stofnanir. Norðurlandaráð er samstarfsvettvangur þingmannanna

MYND: UNSPLASH.COM

Helsingforssamningurinn er lögformlegur grundvöllur opinbers samstarfs Norðurlanda. Samningurinn var fyrst undirritaður árið 1962 og hefur oft verið uppfærður. Síðustu breytingarnar tóku gildi árið 1996.

en Norræna ráðherranefndin er samstarfsvettvangur ríkisstjórna Norðurlanda.

Norðurlönd – samþættasta svæði í heimi

Þegar Dagfinn Høybråten tók við stöðu framkvæmdastjóra Norrænu ráðherranefndarinnar árið 2013 var honum gefið umboð til að gera umbætur á nefndinni. Af því spruttu umbótaverkefnið Ný Norðurlönd sem norrænu samstarfsráðherrarnir samþykktu árin 2014 og 2016 og framkvæmd voru á árunum eftir það. Almennt séð er markmiðið að búa norrænt samstarf undir framtíðina svo að það komi einnig framvegis norrænu ríkisstjórnunum, atvinnulífi og íbúum að gagni.

Meðal annars á grunni umbótastarfsins sameinuðust forsætisráðherrarnir á Norðurlöndum í september 2016 um það meginmarkmið að Norðurlönd skyldu vera samþættasta svæði í heimi.

Grundvallarsamningarnir frá fyrstu tíð samstarfsins (vega-bréfasambandið, samnorrænn vinnumarkaður, sameiginlegur menntamarkaður og félagsmálasáttmálinn) tryggðu ríkisborgurum og fyrirtækjum í norrænu löndunum frelsi til að setjast að, stunda nám, starfa og stunda viðskipti hvar sem þau kusu á Norðurlöndum - löngu áður en talað var um frjálsa för innan ESB.

Enn í dag snýst stór hluti norræns samstarfs um samþættingu á Norðurlöndum og mikinn hreyfanleika þvert á

Nánari upplýsingar má fá á heimasíðunni www.norden.org. Þar er hægt að lesa meira um norrænt samstarf almennt en jafnframt að finna ítarlegar upplýsingar um Norrænu ráðherranefndina. Enn fremur er hægt að gerast áskrifandi að norrænum fréttabréfum.

landamæri. Er meðal annars um að ræða stóru skipti-verkefni (til dæmis Nordplus, norrænu-baltnesku ferðastyrkjaáætlunina á menningarsviði og Nordjobb) sem ár eftir ár hafa leitt til að þúsundir norrænna námsmanna, kennara og listamanna flytja til annars norræns lands til að stunda nám eða vinnu um skamma eða langa hríð. Enn fremur á þetta við um það grundvallaratriði að vinna bug á stjórnsýsluhindrunum á Norðurlöndum en í því efni heldur stjórnsýsluhindranaráðið um þræði. Auk þess má nefna fjölda ráðstafana til að bæta almennu skilyrðin fyrir hreyfanleika milli norrænu landanna.

Hér má einkum nefna nýtt samnorrænt verkefni um stafræna væðingu. Árið 2017 var skipuð sérstök ráðherra-nefnd um stafræna tækniþróun. Tilgangurinn með henni er að samþætta stafræna væðingu og gera stafræna þjónustu aðgengilega milli norrænu landanna og auðvelda þannig íbúum og fyrirtækjum að ferðast hindrunarlaust á milli þeirra. Mætti til gamans nefna það stafrænt ferðafrelsi sem getur létt mörgum lífið sem nýta sér stafræna tækni þvert á landamærin innan Norðurlanda.

Saman erum við öflugri

Í febrúar 2014 samþykktu samstarfsráðherrar Norðurlanda yfirlýsingu um framtíðarsýn fyrir norrænt samstarf og Norrænu ráðherranefndina. Í framtíðarsýninni, sem nefnist *Saman erum við öflugri*, er lögð áhersla á að sameiginleg reynsla Norðurlanda geti verið mikils virði fyrir aðra á sama tíma og svæðisbundið samstarf fær sífellt aukna þýðingu.

Hafa á framtíðarsýnina að leiðarljósi í starfi Norrænu ráðherranefndarinnar en hún byggist á eftirtöldum fjórum grunnstoðum:

- Norðurlöndum án landamæra
- Nýskapandi Norðurlöndum
- Sýnilegum Norðurlöndum
- Opnum Norðurlöndum

Framtíðarsýnin er einnig höfð til hliðsjónar við ráðstöfun fjárveitinga til svonefndra forgangsverkefna en tilgangur þeirra er að fjármagna ný og stór verkefni innan ramma pólitískra áherslna Norrænu ráðherranefndarinnar. Árið 2018 nema fjárveitingar til forgangsverkefna um það bil 88 milljónum danskra króna. Þar af rennur um það bil helmingurinn til að hrinda verkefnum formennskulandsins í framkvæmd en afgangurinn meðal annars til nýrra viðfangsefna og samstarfssviða sem forsætisráðherrarnir og samstarfsráðherrarnir leggja áherslu á. Á árunum 2017–2019 er til að mynda verkefni sem norrænu forsætisráðherrarnir hleyptu af stokkunum fjármagnað með fjárveitingu af þessum fjárhagsáætlunarlið: *Norrænar lausnir á hnattrænum viðfangsefnum*.

Verkefninu er ætlað að stuðla að norrænum lausnum og nýsköpun til að vinna gegn þeim hnattrænu vandamálum sem talið er brýnast að leysa. Forsætisráðherrarnir vilja miðla þeirri þekkingu sem sex flaggskipsverkefni hafa skilað löndunum á sviði loftslags og orkulausna, sjálfbærrar borg-

arþróunar, norrænna matvæla, heilbrigðismála og jafnréttis á vinnumarkaði. Þátttakendur í flaggskipsverkefnunum koma úr öllum áttum, sérfræðingar, fræðimenn, aðilar almenns vinnumarkaðar auk norrænu sendiráðanna, útflutningsráða og alþjóðlegra hagsmunaaðila. Þannig svara þau auknum alþjóðlegum áhuga á norrænni stefnumörkun og afurðum.

Með fjárveitingum til forgangsverkefna er enn fremur staðinn straumur af kostnaði við samnorrænt framtak til alþjóðlegrar kynningar á Norðurlöndunum. Árið 2014 samþykktu samstarfsráðherrarnir áætlun um að kynna og skapa Norðurlöndum stöðu á alþjóðavettvangi. Sameiginleg verkefni eru unnin undir yfirskriftinni *The Nordics*, meðal annars með atbeina sendiráða norrænu landanna hér og þar í heiminum. Lögð er áhersla á útbreiðslu þekkingar á Norðurlöndum og þeim gildum sem einkenna þau. Í því skyni hefur Norræna ráðherra-nefndin hannað vefvang með frásögnum, kvikmyndum, staðreyndum og ljósmyndum sem sýna sameiginleg norræn gildi í framkvæmd. Kjarni markaðssetningar á Norðurlöndum eru fimm sameiginleg gildi sem saman stuðla að því að löndin myndi öfluga heild: Traust, gagnsæi, sjálfbærni, nýsköpun og jafnrétti. Við markaðssetninguna höfum við snúið hefðbundinni ímyndarkynningu svæðis á hvolf og rekjum spor Norðurlanda – *Traces of North* – annars staðar í heiminum.

Annað dæmi um nýlegt verkefni, sem er fjármagnað með fjárveitingum til forgangsverkefna, er norrænt samstarf um aðlögun flóttafólks og innflytjenda. Spratt það samstarf af miklum og sambærilegum vanda sem öll norrænu löndin

MYND: UNSPLASH.COM

Norrænu samstarfi á að beina að verkefnum þar sem samnorrænar aðgerðir mynda virðisauka fyrir löndin og íbúa þeirra.

stóðu frammi fyrir vegna flóttamannastraumsins árin 2015 og 2016. Samhljóða álit norrænu þjóðanna var að þær hefðu hag af því að læra af reynslu hver annarrar, meðal annars af að fá flóttafólk og innflytjendur út á vinnu-markaðinn.

Norrænt notagildi

Mikilvægt leiðarstef í samstarfi Norðurlanda er hugtakið norrænt notagildi. Norðurlönd hafa til mikils að vinna með því að starfa saman. Samtakamátturinn getur aukið áhrif Norðurlanda á alþjóðavettvangi. Norrænu samstarfi á að beina að verksviðum þar sem samnorrænar aðgerðir mynda virðisauka fyrir löndin og íbúa þeirra.

Leggja skal til grundvallar að öll norræn verkefni uppfylli eitt eða fleiri af eftirtöldum skilyrðum:

- Verkefnið hefði að öðrum kosti verið landsbundið en hægt er að ná greinilegum ávinningi með því að nota sameiginlegar norrænar lausnir.
- Verkefnið á í senn að vera birtingarmynd norrænnar samkenndar og stuðla að þróun hennar.
- Verkefnið á að efla færni og samkeppnishæfni Norðurlandabúa.
- Verkefnið á að efla áhrif Norðurlanda á alþjóðavettvangi.

MYND: NORDEN.ORG, MARY GÉSTRIN

Svanurinn er opinbert merki Norðurlanda. Svanurinn er sameiginlegur þáttur í merkjum Norrænu ráðherranefndarinnar, Norðurlandaráðs, allra norrænu stofnananna og skrifstofa ráðherranefndarinnar í Eystrasaltsríkjunum og Rússlandi. Fjaðrirnar tákna norrænu löndin fimm og Álandseyjar, Færeyjar og Grænland.

Skipulag og uppbygging

Forsætisráðherrarnir

Forsætisráðherrarnir hafa yfirumsjón með samstarfi ríkisstjórna Norðurlanda en hafa enga formlega, fasta fundartíma. Í reynd – og í samræmi við Helsingfors-samninginn – hafa þeir falið samstarfsráðherrum Norðurlanda að hafa umsjón með samstarfinu. Forsætisráðherrar Norðurlanda hafa fund með sér tvisvar á ári, oftast snemmsumars og aftur á reglulegu þingi Norðurlandaráðs.

Ráðherranefndirnar

Aðildarlönd Norrænu ráðherranefndarinnar eru Danmörk, Finnland, Ísland, Noregur og Svíþjóð. Álandseyjar, Færeyjar og Grænland taka einnig þátt. Þrátt fyrir að nafnið gefi annað til kynna er Norræna ráðherranefndin ekki ein heldur margar ráðherranefndir. Líkt og í Evrópusambandinu byggist starfsemin á mismunandi ráðherranefndum sem fara með mál á ákveðnu fagsviði. Fagráðherranefndirnar eru alls ellefu að meðtaldri sérskipaðri ráðherranefnd um stafræna væðingu sem er nýjasta greinin á þessum meiði. Til viðbótar þessum er Ráðherranefnd samstarfsráðherranna (MR-SAM) sem hefur yfirumsjón með samstarfinu fyrir hönd forsætisráðherra Norðurlanda. MR-SAM hefureinnig umsjón með heildarfjárhagsáætlun Norrænu ráðherranefndarinnar og sinnir ýmsum öðrum samhæfingarverkefnum.

Hér er listi yfir ráðherranefndirnar:

Norræna ráðherranefndin um vinnumál (MR-A)

Samstarf ríkisstjórna Norðurlanda á sviði atvinnuþátttöku og vinnu-
markaðar auk vinnuumhverfis og vinnuréttar fer fram undir stjórn
atvinnumálaráðherra Norðurlandanna.

**Norræna ráðherranefndin um efnahags- og fjármálastefnu
(MR-FINANS)**

Samstarfið skapar grundvöll fyrir því að hægt sé að vinna hagsmun-
um Norðurlanda brautargengi á alþjóðavettvangi og fyrir viðtækari
efnahagslegri samþættingu.

**Norræna ráðherranefndin um fiskveiðar og fiskeldi, landbúnað,
matvæli og skógrækt (MR-FJLS)**

Undir ráðherranefndina MR-FJLS heyra fjögur stefnumótunarsvið og
er meginhlutverk hennar að stuðla að sjálfbærri nýtingu náttúru- og
erfðaauðlinda.

Norræna ráðherranefndin um jafnréttismál (MR-JÄM)

Sameiginleg menningarsaga Norðurlanda og lýðræðishefðir hafa
gert löndunum kleift að byggja upp náð og gagnlegt samstarf á
sviði jafnréttismála.

Norræna ráðherranefndin um menningarmál (MR-K)

Ráðherranefndin hefur umsjón með menningarsamstarfi Norður-
landa á vettvangi Norrænu ráðherranefndarinnar. Eitt af megin-
markmiðunum er að stuðla að fjölbreytni í tjáningarmyndum
menningarinnar og miðla til annarra landa þekkingu á listamönnum
og starfi þeirra.

Norræna ráðherranefndin um löggjafarsamstarf (MR-LAG)

Norðurlöndin nýta löggjafarsamstarfið til að styrkja stöðu sameiginlegra grundvallarreglna í norrænni löggjöf.

Norræna ráðherranefndin um umhverfis- og loftslagsmál (MR-MK)

Norrænt samstarf um umhverfis- og loftslagsmál á meðal annars að stuðla að því að varðveita og bæta umhverfis- og lífsgæði á Norðurlöndum og hafa áhrif á svæðisbundið og alþjóðlegt samstarf á sviðinu.

Norræna ráðherranefndin um félags- og heilbrigðismál (MR-S)

Samstarf Norðurlanda í félags- og heilbrigðismálum byggist á sameiginlegum gildum sem eru grundvöllur norræna velferðarlíkansins.

Norræna ráðherranefnd samstarfsráðherranna (MR-SAM)

Samstarfsráðherrar Norðurlanda sjá um samhæfingu samstarfs ríkisstjórna norrænu landanna í samræmi við Helsingforssamninginn og í umboði forsætisráðherranna.

Norræna ráðherranefndin um menntamál og rannsóknir (MR-U)

Ráðherranefndin á að hjálpa til við að tryggja að Norðurlönd verði í fremstu röð hvað varðar þekkingu og hæfni.

Norræna ráðherranefndin um sjálfbæran hagvöxt (MR-VÆKST)

Norrænt samstarf um atvinnulíf, orkumál og byggðastefnu á að stuðla að því að tryggja áframhaldandi hagvöxt á Norðurlöndum.

Norræna ráðherranefndin um stafræna væðingu (MR-DIGITAL)

Samstarfsráðherrarnir ákváðu hinn 22. júní 2017 að skipa sérstaka ráðherranefnd um stafræna væðingu fyrir tímabilið 2017–2020.

Markmiðið er að samþætta stafræna notkun á Norðurlöndum og sjá til þess ásamt Eystrasaltsríkjunum að norræna-baltneska svæðið verði í fararbroddi á sviðinu.

Allar ákvarðanir ráðherranefndanna hvíla á grundvallarreglunni um samþykki sem þýðir að öll löndin þurfi að vera sammála. Fagráðherranefndirnar hittast einu sinni til tvisvar á ári en samstarfsráðherrarnir að jafnaði fjórum til fimm sinnum á ári. Ákvarðanir eru teknar með atkvæðagreiðslu á fundunum eða í svonefndu skriflegu ferli þegar málið er komið á ákvörðunarstig.

Formennskan

Löndin fimm skiptast á að fara með formennsku í Norrænu ráðherranefndinni. Löndin skiptast einnig á að fara með formennsku í Norðurlandaráði, en sama land fer þó aldrei með formennsku í báðum stjórnareiningum samtímis.

Hlutverk þess lands sem fer með formennsku í Norrænu ráðherranefndinni er að annast verklega framkvæmd starfseminnar á hverju samstarfssviði. Henni til stuðnings er mótuð formennskuáætlun sem stór hluti norræns samstarfs hefur hliðsjón af á því ári. Áætlunin er að jafnaði kynnt á reglulegu þingi Norðurlandaráðs í október/nóvember. Formennskulandið sér einnig um framkvæmd hinna ýmsu forgangsverkefna. Í þessu skyni hefur formennskulandið til ráðstöfunar hluta fjárveitinga til forgangsverkefna. Formennskulandið stýrir öllum fundum í ráðherra- og embættismannanefndum.

Álandseyjar, Færeyjar og Grænland

Samkvæmt Helsingforssamningnum taka Álandseyjar, Færeyjar og Grænland þátt í starfi ráðherranefndarinnar. Árið 2007 ákváðu samstarfsráðherrar Norðurlanda að styrkja stöðu Álandseyja, Færeyja og Grænlands í norrænu samstarfi á grundvelli svonefnds Álandseyjaskjals. Skjalið felur meðal annars í sér að fulltrúar Álandseyja, Færeyja og Grænlands geta verið fundarstjórar á ráðherranefndarfundum, í embættismannanefndum og vinnuhópum og að þeir geti stýrt fundum þegar Danir eða eftir atvikum Finnar fara með formennskuna. Þeir eiga alltaf rétt á að sitja fundi og taka til máls en hafa ekki formlegan atkvæðisrétt.

Embættismannanefndirnar

Undir hverja ráðherranefnd heyrir ein embættismannanefnd. Í sumum tilvikum eiga fleiri en ein embættisnefnd undir ráðherranefnd. Hlutverk embættismannanefndanna er að undirbúa og fylgja eftir þeim málum sem tekin eru til meðferðar í ráðherranefndunum. Norræna samstarfsnefndin (NSK) aðstoðar samstarfsráðherra Norðurlanda (MR-SAM) og hefur með höndum sambærilega yfirumsjón með norrænu samstarfi. Embættismannanefndirnar eru skipaðar embættismönnum frá löndunum sem eru fulltrúar ráðherranna.

Til að geta unnið þau verk sem þarf að vinna koma embættismannanefndirnar oftast saman en ráðherranefndirnar. Yfirleitt eru haldnir fundir fjórum til átta sinnum á ári.

Hlutverk framkvæmdastjórans og frumkvæðisrétturinn

Ríkisstjórnir Norðurlanda tilnefna framkvæmdastjóra Norrænu ráðherranefndarinnar. Hlutverk hans er að stjórna starfi skrifstofunnar. Starf formennskulandsins og framkvæmdastjórans lýtur leiðbeinandi reglum sem Norræna samstarfsnefndin (NSK) hefur mótað en samkvæmt starfsreglum Norrænu ráðherranefndarinnar hefur framkvæmdastjórinn rétt og skyldu til að taka sjálfur frumkvæði telji hann það nauðsynlegt til að þróa samstarfið. Þetta er nefnt frumkvæðisréttur og gildir um allt starf skrifstofunnar. Skrifstofan gegnir með öðrum orðum ekki einungis óvirku hlutverki við skipulag á framkvæmd ákvarðana sem teknar eru í ráðherra- og embættismannanefndunum. Hún á jafnframt sjálf að gera tillögur og taka virkan þátt í að knýja norrænt samstarf fram á við.

Skrifstofan

Skrifstofa Norrænu ráðherranefndarinnar í Kaupmannahöfn ber ábyrgð á daglegum rekstri ríkisstjórnarsamstarfs Norðurlanda undir stjórn framkvæmdastjórans. Meginverkefni hennar er að undirbúa þau mál sem tekin eru til umfjöllunar í embættismanna- og ráðherranefndum. Skrifstofan ber einnig ábyrgð á að samþykktum ákvörðunum sé framfylgt. Um 130 manns frá öllum Norðurlöndunum vinna á skrifstofunni.

Í desember 2013 gaf skrifstofan út eftirfarandi yfirlýsingu um starfssvið sitt:

Skrifstofa Norrænu ráðherranefndarinnar annast framkvæmd á samstarfi ríkisstjórna Norðurlanda. Við eigum að stuðla að árangri sem felur í sér virðisauka og eykur sýnileika Norðurlanda innan þeirra og utan með því að

- eiga frumkvæði að pólitískum ákvörðunum, framkvæma þær og fylgja þeim eftir;
- skapa þekkingu sem sameiginlegar lausnir verða byggðar á;
- skapa tengslanet þar sem skipst er á reynslu og hugmyndum.

Yfirlýsingin er framlag til þess að gera framtíðarsýnina *Saman erum við öflugri* að veruleika í daglegu starfi skrifstofunnar.

Skrifstofan skiptist í sex deildir. Þrjár þeirra eru fagdeildir sem sinna fagráðherranefndunum. Í hverri deild er deildarstjóri, nokkur fjöldi embættismanna sem bera titlana aðalráðgjafar og ráðgjafar, verkefnisstjórar og námsmenn í hlutastarfi. Einnig starfar þar verkefnaráðið starfsfólk í skamman tíma. Það vinnur að tímabundnum verkefnum.

Skrifstofa framkvæmdastjórans (GSK) undir stjórn starfsmannastjórans aðstoðar framkvæmdastjórnann við stjórn og samhæfingu á starfi skrifstofu Norrænu ráðherranefndarinnar. GSK vinnur einnig fyrir norrænu samstarfsráðherranna (MR-SAM) og Norrænu samstarfsnefndina (NSK).

Fagdeildirnar og mannauðs-, stjórnsýslu- og lagadeildin (HRAJ) sinna hinum ráðherranefndunum:

- **Menningar- og auðlindadeild (KR)** sér um MR-K, MR-FJLS og MR-JÄM.
- **Þekkingar- og velferðardeild (KV)** sinnir MR-U og MRS.
- **Hagvaxtar- og loftslagsmáladeildin (VK)** vinnur fyrir ráðherranefndirnar MR-VÆKST, MR-A, MR-K og MR-FINANS.
- **Mannauðs-, stjórnsýslu- og lagadeildin (HRAJ)** sér um MR-LAG.

Þar við bætist samskiptadeildin (KOMM) sem sér um daglegt samskipta- og upplýsingastarf. Norræna ráðherra-nefndin og Norðurlandaráð vinna saman að upplýsinga-málunum og ákváðu að sameina krafta sína til að ná sem mestri opinberri athygli á opinberu samstarfi Norðurlanda. Þetta framtak birtist meðal annars á vefslóðinni **www.norden.org** þar sem sameiginlega heimasíðu Norrænu ráðherranefndarinnar og Norðurlandaráðs er að finna.

Liður í umbótastarfinu var að setja á fót deild um greiningar og talnagögn á skrifstofu framkvæmdastjórans. Greiningar- og gagnadeildin vinnur greiningar og kannanir sem stuðla að umræðu um Norðurlönd og norrænt samstarf og styður við hlutverk skrifstofunnar að vera driffjöður norrænnar samvinnu, meðal annars með því að útbúa tillögur á grunni tölulegra upplýsinga.

Við mannaráðningar er leitast við að ná jafnri skiptingu milli norrænu landanna án þess að víkja frá hæfniskröfum. Allir starfsmenn skrifstofu Norrænu ráðherranefndarinnar eru á tímabundnum ráðningarsamningum og geta að hámarki starfað fyrir stofnunina í átta ár.

Norrænar stofnanir og samstarfsstofnanir

Stór hluti norræns samstarfs fer fram á vegum stofnana víðsvegar á Norðurlöndum. Norræna samstarfið fjármagnar rekstur tólf stofnana og hefur um tuttugu samstarfsaðila. Um þriðjungur þess fjármagns sem Norræna ráðherranefndin hefur til umráða rennur til þessarar starfsemi. Stofnanirnar starfa á tilteknum sviðum sem ríkisstjórnir Norðurlanda hafa skilgreint. Norræna ráðherranefndin fjármagnar stofnanirnar að öllu leyti eða að hluta. Í flestum tilvikum er hlutur ráðherranefndarinnar meiri en 50%. Önnur fjármögnun kemur yfirleitt frá opinberum sjóðum landanna en jafnframt Evrópusambandinu og úr öðrum áttum.

Stofnanirnar gegna veigamiklu hlutverki við framkvæmd norrænnar stefnumörkunar. Með umbótaverkefninu Ný Norðurlönd tengdust þær einnig stjórnmalastarfinu og skrifstofunni nánar. Forstöðumenn stofnananna sitja ásamt deildarstjórum á skrifstofunni í Stækkuðum stjórnendahópi sem kemur saman ársfjórðungslega eða þar um bil.

Norrænu stofnanirnar eru:

- Norræna húsið í Reykjavík (NOREY)
- Norðurlandahúsið í Færeyjum (NLH)
- Norræna stofnunin á Grænlandi (NAPA)
- Norræna stofnunin á Álandseyjum (NIPÅ)
- Norræna menningargáttin (NKK) (Helsinki)
- Nordregio (Stokkhólmi)
- Norræn stofnun um framhaldsmenntun í vinnuvernd (NIVA) (Helsinki)
- NordForsk (Ósló)
- Norræna nýsköpunarmiðstöðin (Ósló)
- Norrænar orkurannsóknir (NEF) (Ósló)
- Norræna velferðarmiðstöðin (NVC) (Stokkhólmi og Helsinki)
- Norræna erfðaauðlindastofnunin (NordGen) (Alnarp, Ási, Svalbarða)

Auk stofnananna eru til ýmsir samstarfsaðilar sem ekki eru eins fastbundnir Norrænu ráðherranefndinni. Norræna ráðherranefndin fjármagnar samstarfsaðilana að öllu leyti eða að hluta.

Dæmi um samstarfsaðila:

- Umhverfismerkið Svanurinn
- Norræni kvikmynda- og sjónvarpssjóðurinn
- Norræni menningarsjóðurinn (NKF)
- Norræna umhverfisfjármögnunarfélagið
- Norrænt Atlantshafssamstarf (NORA)

Alþjóðastarf Norrænu ráðherranefndarinnar

Norræna ráðherranefndin á náið samstarf við ýmis alþjóðleg og svæðis- og landsbundin samtök innan og utan Norðurlanda. Þróun og hagvöxtur á Eystrasaltssvæðinu er stór þáttur í alþjóðastarfinu. Meðal annars tekur Norræna ráðherranefndin þátt í og stuðlar að framkvæmd Eystrasaltsstefnu Evrópusambandsins og Norðlægu víddarinnar. Norræna ráðherranefndin leitast einnig við að taka þátt í öðru starfi eftir því sem við á, ESB, verkefni SP og fleira.

Norræna ráðherranefndin hefur um árabil átt náið samstarf við Eistland, Lettland, Litáen og Norðvestur-Rússland. Hún rekur skrifstofur í Tallinn, Ríga, Vilnús og Norðvestur-Rússlandi (Sankti Pétursborg). Þetta starf hófst í byrjun tíunda áratugar síðustu aldar og var áherslan lögð á miðlun upplýsinga um Norðurlönd. Á síðustu árum hefur samstarfið verið þróað og víkkað út.

Áherslusviðin í samstarfinu við Eystrasaltsríkin eru meðal annars nýsköpun, fólksflutningar og aðlögun, efling vel ferðar og lýðræðis, barátta gegn mansali og skipulagðri glæpastarfsemi og umhverfis- og loftslagsmál. Á seinni árum hefur Norræna ráðherranefndin stutt útbreiðslu hófsamra fjölmiðla á rússnesku í Eystrasaltslöndunum.

Samstarf Norrænu ráðherranefndarinnar um verkefni í Rússlandi fer nú orðið fram með aðstoð norrænna umsýslustofnana en skrifstofan í Norðvestur-Rússlandi var skráð „erlendur útsendari“ árið 2015 í kjölfar rússneskrar

MYND: UNSPLASH.COM

Norræna ráðherranefndin á áheyrnaraðild að
Norðurskautsráðinu og getur eftt samstarf
Norðurlandanna í þessu sambandi.

lagasetningar. Samstarfið snýst meðal annars um eflingu rannsókna, þingmannaskipti, fjölmiðla- og blaðamanna- verkefni, umhverfi og loftslagsmál, heilbrigði og sjúkdóma- varnir og upplýsingamiðlun um Norðurlönd og norrænt samstarf. Skrifstofan hefur rifað seglin svo rækilega að hún sér hvorki um verkefni lengur né aðra slíka starfsemi sem beinist út á við. Norræna ráðherranefndin er ekki sammála skráningunni sem torveldar mikilvægt samstarf grannþjóða. Var haft samband við rússnesk stjórnvöld í því skyni að fá stöðu skrifstofunnar breytt.

Norræna ráðherranefndin á áheyrnaraðild að Norður- skautsráðinu og getur eftt samstarf Norðurlandanna í þessu sambandi. Hún starfar jafnframt með öðrum löndum sem eru umhverfis Norðurskautssvæðið. Ráðherranefndin er auk þess að þróa frekar samstarfið við nágrannana í vestri, þar á meðal Bandaríkin og Kanada. Um þessar mundir er sömuleiðis verið að koma á samstarfi við Kína sem aðallega byggist á sameiginlegum hagsmunamálum, svo sem nýsköpun, sjálfbærri þróun, ferðamennsku, vel- ferðarlausnum og menningarsamstarfi. Norræna ráðherra- nefndin er oft álitin fyrirmynd svæðisbundins samstarfs og fær af þeim sökum iðulega boð á fyrirlestra og ráðstefnur.

MYND: UNSPLASH.COM

Hið norræna samstarf kostar um það bil
37 danskar krónur á hvern íbúa Norðurlanda
á ári.

Starfsemin

Fjárhagsáætlunarferlið

Norræna ráðherranefndin hefur til umráða rúmlega einn milljarð danskra króna á ári. Fjármagnið kemur nær eingöngu í formi framlags frá Norðurlöndunum samkvæmt ákveðinni skiptireglu sem byggist á hlutdeild hvers lands í vergri heildarþjóðarframleiðslu Norðurlanda. Skiptingin sést hér að neðan:

Skiptiregla 2018, % af VLF

Fjárhagsáætlunin 2018 er ákveðin samkvæmt eftirfarandi ferli

Norræna ráðherranefndin og Norðurlandaráð skulu bæði samþykkja fjárhagsáætlunina. Meðan á ferlinu stendur eru haldnir margir fundir með Norðurlandaráði um fjárhagsáætlunina 2018, þar á meðal forgangsroðunina.

Dæmi um fjárhagsáætlun – Fjárhagsáætlun 2018

Eins og fram kemur í súluritinu hér að neðan er hlutur samstarfsráðherranna í fjárhagsáætluninni stærstur en úr heildarfjárveitingu þeirra er talsvert fé fært á aðrar ráðherranefndir í samræmi við áætlanir um fjármögnun forgangsverkefna (sjá bls. 16) en það fé er til dæmis notað í þverlæg verkefni í þágu norræns samstarfs. Útgjöld til alþjóðastarfs, skrifstofu ráðherranefndarinnar og kynningar- og upplýsingastarfsemi eru einnig greidd af fjárhagsáætlunarlið samstarfsráðherranna, það er að segja aðallega útgjöld á þeim sviðum sem heyra samkvæmt eðli máls ekki undir aðrar ráðherranefndir.

Fjárhagsáætlunarliðir vegna menntunar og rannsókna, menningar og atvinnu-, orku- og byggðastefnu (Sjálfbærs hagvaxtar) eru umfangsmestir næst á eftir liðum samstarfsráðherranna.

Hlutfallsskipting norrænnar fjárhagsáætlunar á ráðherranefndir

Samstarf formennskulandsins og skrifstofunnar

Samstarf formennskulandsins og skrifstofunnar á að vera náð og byggjast á gagnkvæmu trausti. Formennskulandið og skrifstofan eiga að upplýsa hvort annað um allar verulegar framkvæmdir og frumkvæðisgerðir sem unnið er að. Fundardagskrár eru samdar í nánú samráði formennskulandsins og skrifstofunnar á grundvelli tillagna skrifstofunnar. Skrifstofan sér um að boða til funda og útbúa og senda út fundargögn. Formennskulandið og skrifstofan eiga að upplýsa hvort annað um tillögur sem þau ráðgera að leggja fram á fundum ráðherra- og embættismannanefnda.

Þverfaglegt samstarf

Ýmis verkefni ganga þvert á hefðbundin mörk samstarfs- sviðanna þannig að mismunandi ráðherranefndir og deildir koma að þeim. Umsjón slíkra verkefna er falin ráðgjafa sem sér um að haft sé samráð við öll fagsvið. Sem dæmi má nefna Norrænu barna- og ungmennanefndina (NORDBUK) og vinnuhópana um sjálfbæra þróun, mansal og samþætt- ingu jafnréttissjónarmiða.

Tungumálastefna Norrænu ráðherranefndarinnar

Ætlast er til að allir sem ráðnir eru til starfa hjá Norrænu ráðherranefndinni séu talandi og skrifandi á einu skandinávsku tungumálanna (dönsku, norsku eða sænsku). Þessi tungumál hafa um langt skeið verið opinber vinnutungumál Norrænu ráðherranefndarinnar. Ákveðin skjöl og gögn eru þýdd á finnsku, íslensku og ensku. Eftir þörfum er boðið upp á túlkun á ráðherranefndarfundum og öðrum fundum. Sérstök undirdeild túlka og þýðenda sinnir þessu starfi en hún er hluti af samskiptadeildinni á skrifstofu Norrænu ráðherranefndarinnar. Enska er notuð sem vinnutungumál í alþjóðastarfi.

Starfsemi Norðurlandaráðs byggist á Helsingfors-samningnum frá árinu 1962. Ljósmynd af finnska þinginu frá þingi Norðurlandaráðs í Helsinki.

Norðurlandaráð

Um Norðurlandaráð

Rétt eins og Norræna ráðherranefndin beitir Norðurlandaráð sér fyrir auknu norrænu notagildi en þá á vettvangi þings. Þetta gerir ráðið fyrst og fremst með því að leggja fram tillögur og hafa áhrif á og veita norrænu ríkisstjórnunum ráðgjöf með yfirlýsingum og fyrirspurnum. Mikilvægustu verkfærin í þessu sambandi eru tillögur og spurningar sem beint er annað hvort til Norrænu ráðherranefndarinnar eða einnar eða fleiri af ríkisstjórnnum Norðurlanda.

Norðurlandaráð er skipað 87 þingmönnum frá Norðurlöndunum. Þingfundur fer með æðsta ákvörðunarvald ráðsins. Ákvarðanir eru einkum teknar og yfirlýsingar gefnar út á þingi sem haldið er tvisvar á ári. Reglulegt Norðurlandaráðsþing er haldið í lok október eða byrjun nóvember. Einnig er haldið þemaþing á vorin. Eins og áður hefur verið nefnt þarf Norðurlandaráð að samþykkja fjárhagsáætlun ráðherranefndarinnar á reglulegu Norðurlandaráðsþingi. Forsætisnefnd Norðurlandaráðs fer með ákvörðunarvald milli þinga. Fjórar nefndir eiga undir forsætisnefnd og starfa þær á mismunandi fagsviðum. Samstarf Norðurlandaráðs og Norrænu ráðherranefndarinnar fer fram með ýmsum hætti.

Mál sem varða Norðurlandaráð

Tilmæli, tillögur og álit

Norðurlandaráð beinir tilmælum og tillögum sínum til Norrænu ráðherranefndarinnar eða til einnar eða fleiri af ríkisstjórnnum Norðurlandanna. Meginreglan er að skrifstofan bregst við þeim tilmælum sem beint er til Norrænu ráðherranefndarinnar og formennskulandið þeim sem beint er til ríkisstjórna landanna. Einstökum deildum skrifstofunnar er falið að sjá um að taka saman svör við spurningum sem heyra undir þeirra fagsvið. Viðkomandi ráðherranefnd samþykkir svörin og sé spurningin þverfaglegs eðlis ber þeim fagráðgjafa sem hefur hana til meðferðar að hafa samráð við önnur viðeigandi fagsvið.

Vegna nýrra starfshátta sem samstarfsráðherrarnir og forsætisnefnd Norðurlandaráðs samþykktu í febrúar 2015 á að bregðast reglubundið við tilmælum og innan tólf vikna. Í svarinu kemur fram hvort Norræna ráðherranefndin telji að tilmælunum hafi verið fylgt eftir að öllu leyti eða að hluta eða hvort ekki sé unnt að koma til móts við þau. Norðurlandaráð ákvarðar með hliðsjón af svarinu hvort það telur að það sé fullnægjandi og er þá meðferð málsins lokið eða hvort óskað er eftir að halda tilmælunum til streitu. Ákveði Norðurlandaráð að halda tilmælunum til streitu hefjast pólitískar viðræður, yfirleitt þannig að ráðherra frá formennskulandinu ræðir tilmælin við þingmenn á viðeigandi nefndarfundum eða á Norðurlandaráðsþingi. Þegar pólitísku viðræðunum er lokið hljóta tilmælin lokaafgreiðslu.

Norðurlandaráð lætur meðal annars uppi álit sitt á endurskoðendaskýrslum frá Norrænu ráðherranefndinni. Það er hluti af eftirlits- og aðhaldshlutverki Norðurlandaráðs gagnvart ráðherranefndinni.

Skriflegar fyrirspurnir

Þingmenn í Norðurlandaráði eiga rétt á að beina spurningum til ríkisstjórnanna eða Norrænu ráðherranefndarinnar. Spurningarnar skulu snerta norrænt samstarf en ekki málefni einstaka lands. Skriflegum spurningum skal svarað innan sex vikna.

Ráðherranefndartillögur

Ráðherranefndartillögur eru á hinn bóginn þær tillögur sem Norræna ráðherranefndin eða ein af ríkisstjórnnum Norðurlanda beinir til Norðurlandaráðs, yfirleitt í tengslum við þing. Viðfangsefnin eiga að vera stór eða mikilvæg, til dæmis fjárhagsáætlanir og mismunandi framkvæmdaáætlanir. Þrátt fyrir að ráðherranefndin sé formlegur tillöguflýtyjandi þarf jafnframt einstakt ríki að standa á bak við viðfangsefnið.

MYND: NORDEN.ORG, MAGNUS FRÖDERBERG

Verðlaun Norðurlandaráðs stuðla að því að vekja athygli á hinu nána norræna menningarsamstarfi. Menningarverðlaunum er ætlað að auka áhuga á norrænum bókmenntum, tungumálum, tónlist og kvikmyndum. Umhverfisverðlaunin verðlauna mikilvægt starf í þágu sjálfbærra Norðurlanda.

Verðlaun Norðurlandaráðs

Norðurlandaráð veitir á hverju ári bókmenntaverðlaun, tónlistarverðlaun, kvikmyndaverðlaun og umhverfisverðlaun. Nýjasta viðbótin er barnabókmenntaverðlaun sem veitt hafa verið frá árinu 2013. Venjulega er sjónvarpsviðburður tengdur verðlaunaafhendingunni.

Verðlaunum Norðurlandaráðs er ætlað að vekja áhuga á norrænum bókmenntum, tungumálum, tónlist og kvikmyndum. Umhverfisverðlaunin eru veitt einstaklingum eða samtökum sem sýnt hafa sérstakt frumkvæði í þágu náttúru- og umhverfisverndar. Hver verðlaun nema 350.000 danskra króna. Norræna ráðherranefndin hefur umsjón með veitingu verðlaunanna.

Nytsamleg gögn og skammstafanir

Skjöl og kerfi sem gott er að vita um

Helsingforssamningurinn – Samstarfssamningur milli Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar.

Réttarstöðusamningur skrifstofanna – Samningur um réttarstöðu skrifstofu Norrænu ráðherranefndarinnar og stjórnarnefndar Norðurlandaráðs.

Réttarstöðusamningur stofnananna – Samningur milli Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar um réttarstöðu samnorrænna stofnana og starfsfólks þeirra.

Starfsreglur Norrænu ráðherranefndarinnar

Starfsreglur skrifstofu Norrænu ráðherranefndarinnar

Stofnanahandbókin – Handbók um reglur sem gilda um stofnanir.

www.norden.org

Heimasíða opinbers samstarfs Norðurlanda bæði innan Norrænu ráðherranefndarinnar og Norðurlandaráðs. Þar má finna fréttir og upplýsingar um viðburði en einnig útgefin rit og ítarlegar upplýsingar um norrænt samstarf. Jafnframt eru þar upplýsingar um hvernig ná má sambandi við fólk í samstarfinu.

Skammstafanir

CBSS	Eystrasaltsráðið
GSK	Skrifstofa framkvæmdastjóra (Norrænu ráðherranefndarinnar)
HRAJ	Mannauðs-, stjórnsýslu- og lagadeildin
KOMM	Samskiptadeildin
KR	Menningar- og auðlindadeildin
KV	Þekkingar- og velferðardeildin
MR-A	Ráðherranefndin um vinnumál
MR-DIGITAL	Ráðherranefndin um stafræna væðingu
MR-FINANS	Ráðherranefndin um efnahags- og fjármálastefnu
MR-FJLS	Ráðherranefndin um fiskveiðar og fiskeldi, landbúnað, matvæli og skógrækt
MR-JÄM	Ráðherranefndin um jafnréttismál
MR-K	Ráðherranefndin um menningarmál
MR-LAG	Ráðherranefndin um löggjafarsamstarf
MR-MK	Ráðherranefndin um umhverfis- og loftslagsmál
MR-VÆKST	Ráðherranefndin um sjálfbæran hagvöxt
MR-S	Ráðherranefndin um heilbrigðis- og félagsmál
MR-SAM	Ráðherranefnd samstarfsráðherranna
MR-U	Ráðherranefndin um menntamál og rannsóknir
NMRS	Skrifstofa Norrænu ráðherranefndarinnar
NR	Norðurlandaráð
NSK	Norræna samstarfsnefndin
VK	Hagvaxtar- og loftslagsmáladeildin
ÄK/EK-xx	Embættismannanefndir

Norræna ráðherranefndin
Nordens Hus
Ved Stranden 18
DK-1061 København K
www.norden.org

ANP 2018:792
ISBN 978-92-893-5712-8 (PRINT)
ISBN 978-92-893-5713-5 (PDF)
ISBN 978-92-893-5714-2 (EPUB)